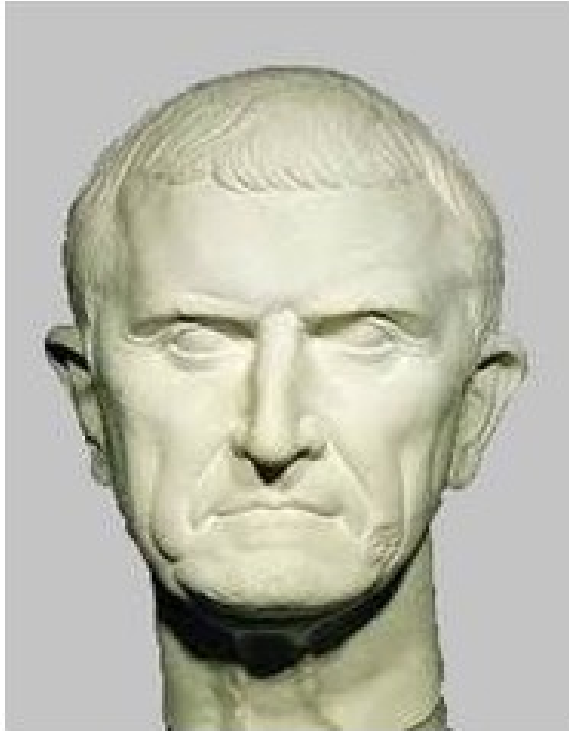

První triumvirát a Caesar

Aleš Mučka

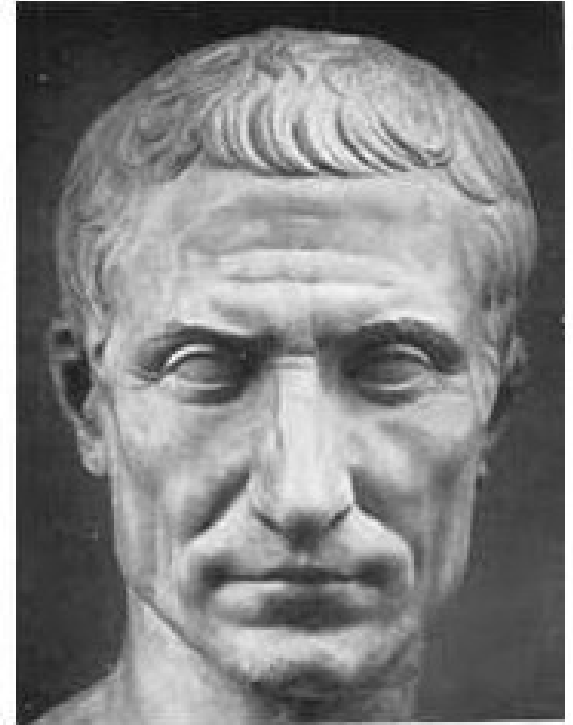
První triumvirát

Crassus

Pompey

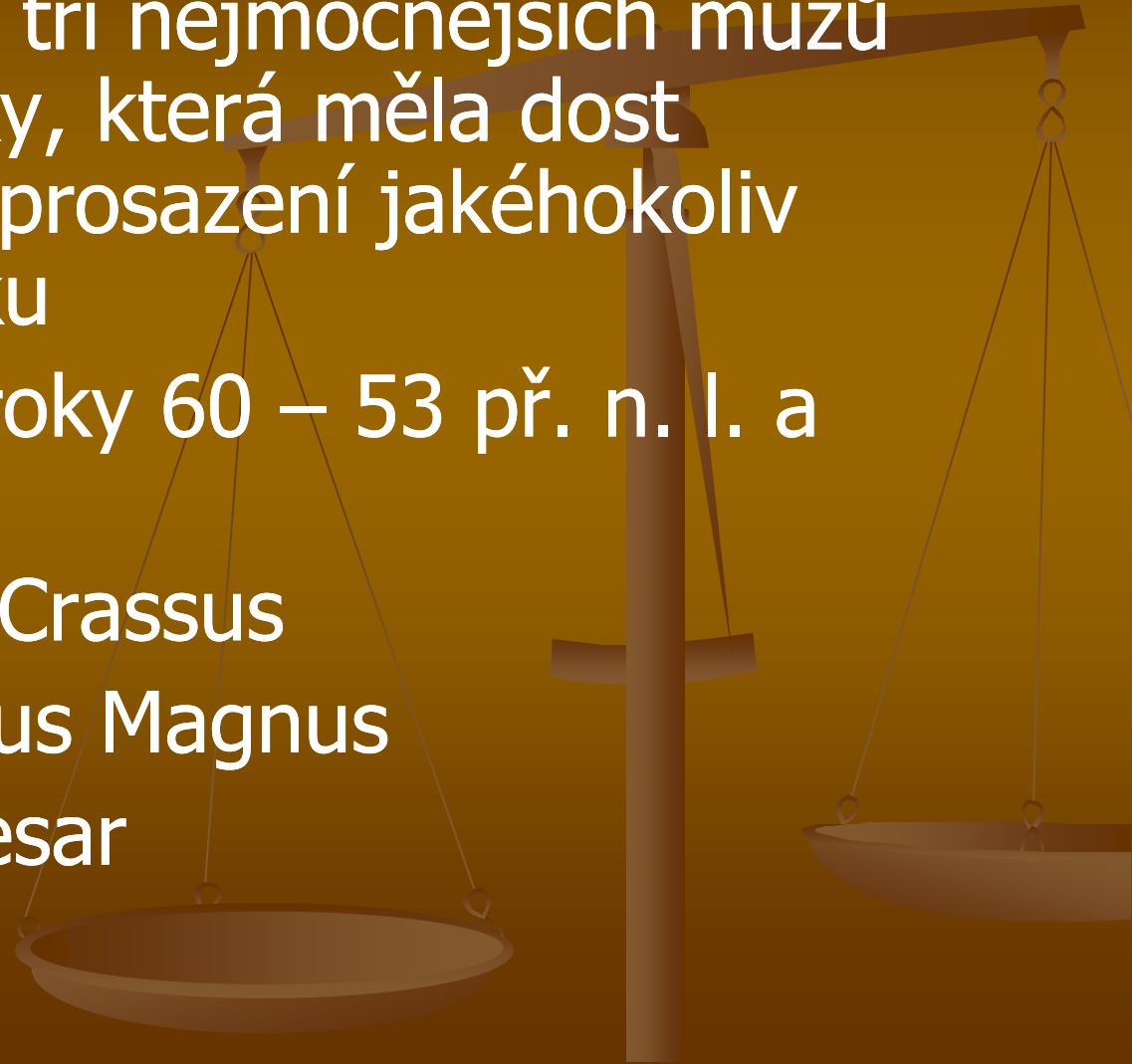

Caesar

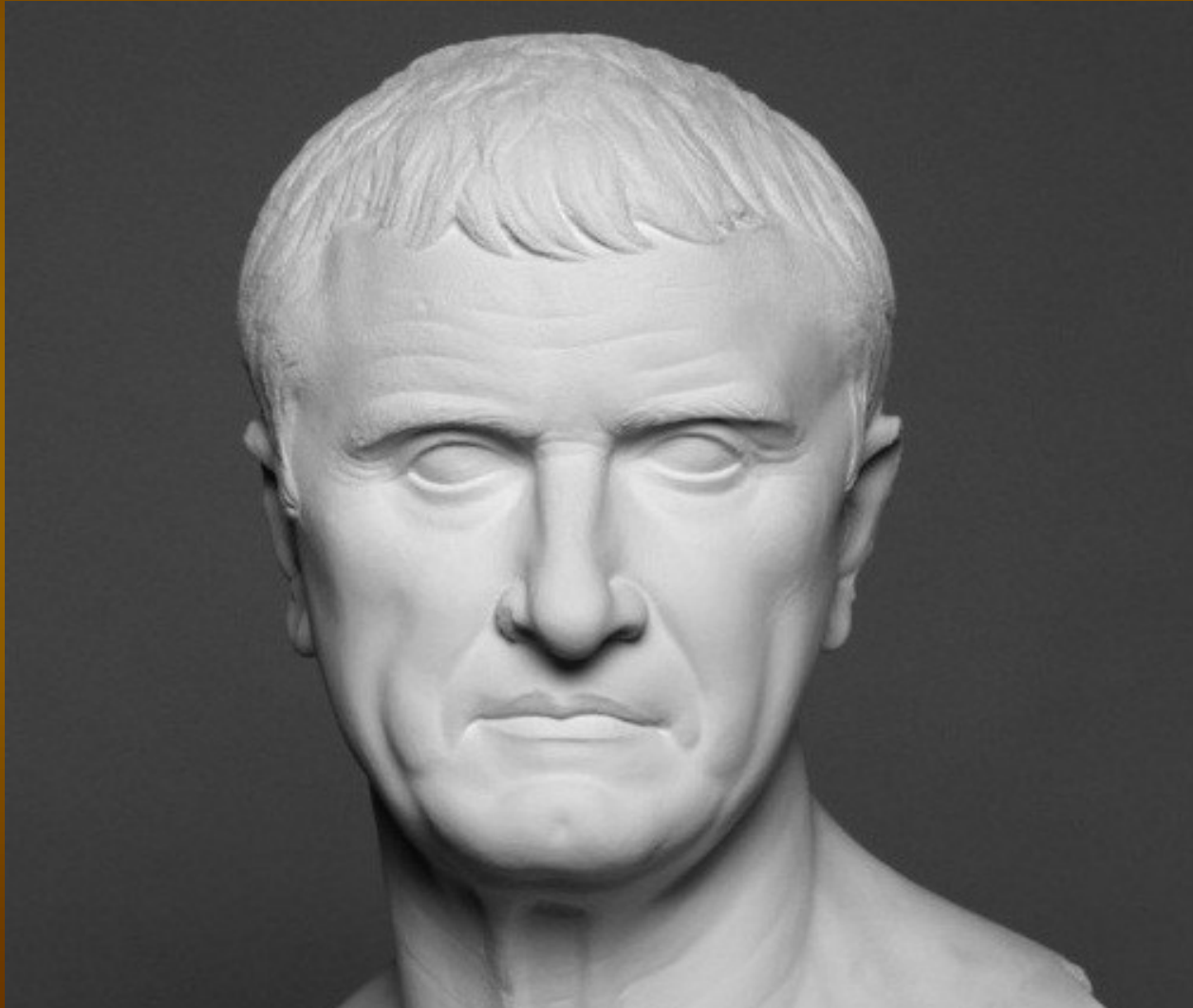

Co to byl 1. triumvirát?

- Politická koalice tří nejmocnějších mužů Římské republiky, která měla dost politických sil k prosazení jakéhokoliv svého požadavku
- Fungoval mezi roky 60 – 53 př. n. l. a tvořili jej:
 - Marcus Licinius Crassus
 - Gnaeus Pompeius Magnus
 - Gaius Julius Caesar

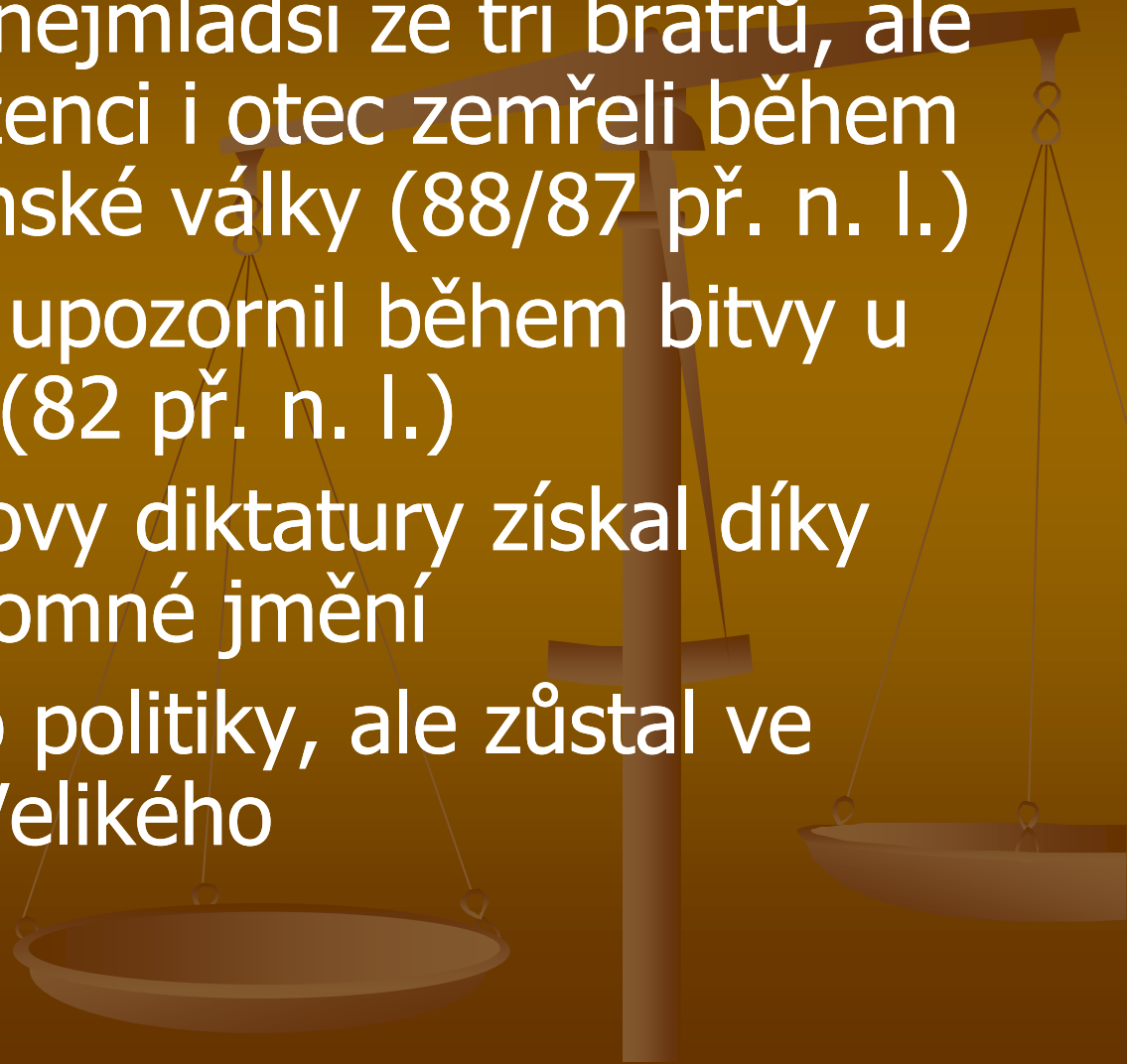

Marcus Licinius Crassus (*asi 115 – +53 př. n. l.)

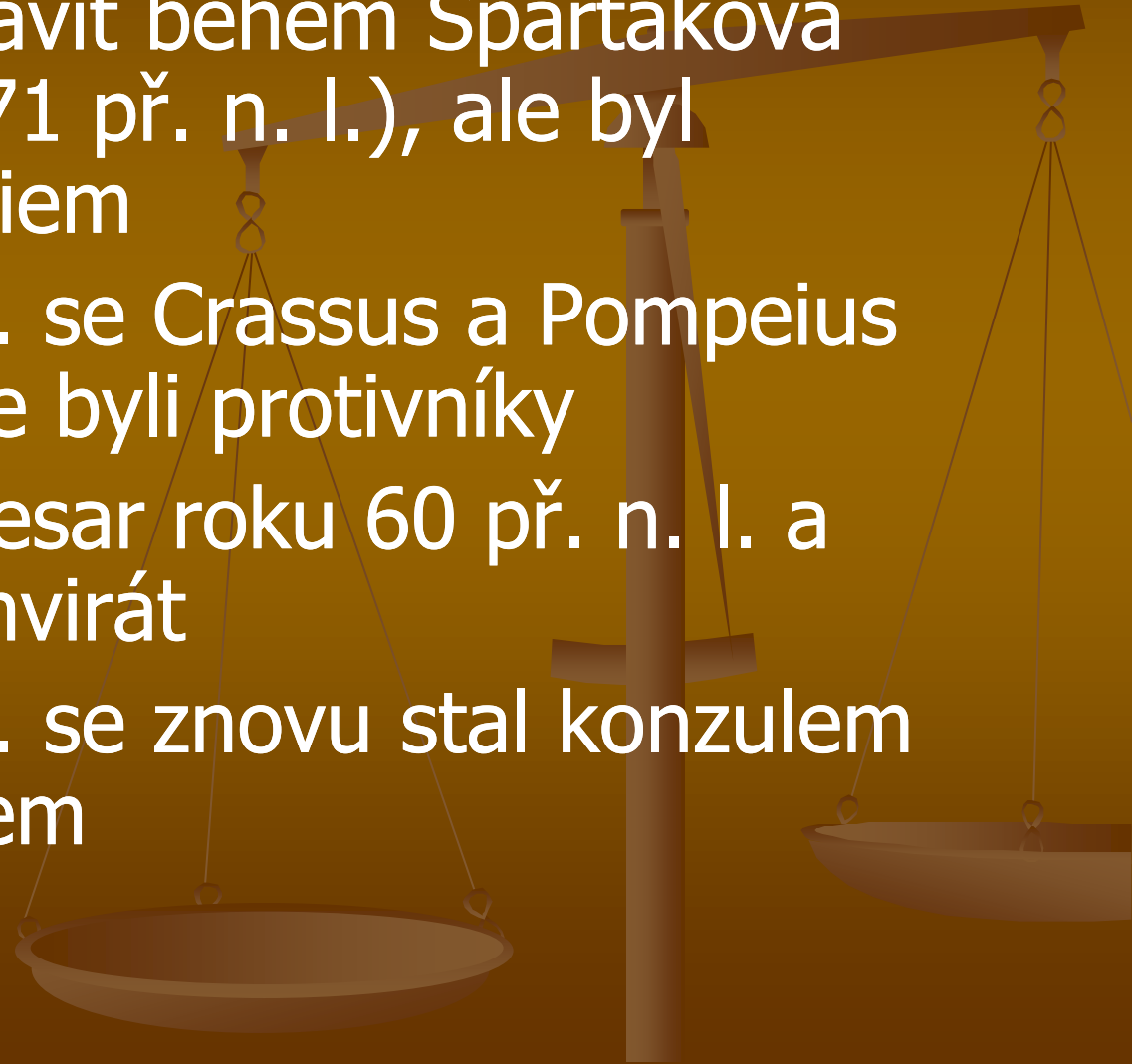
Mládí a cesta k moci

- Narodil se jako nejmladší ze tří bratrů, ale oba jeho sourozenci i otec zemřeli během Sullovy 1. občanské války (88/87 př. n. l.)
- Poprvé na sebe upozornil během bitvy u Collinské brány (82 př. n. l.)
- Na začátku Sullovy diktatury získal díky proskripcím ohromné jmění
- Poté vstoupil do politiky, ale zůstal ve stínu Pompeia Velikého

Politická kariéra

- Pokusil se proslavit během Spartakova povstání (73 – 71 př. n. l.), ale byl zastíněn Pompeiem
- Roku 70 př. n. l. se Crassus a Pompeius stali konzuly, ale byli protivníky
- Usmířil je až Caesar roku 60 př. n. l. a vytvořili 1. triumvirát
- Roku 55 př. n. l. se znovu stal konzulem spolu s Pompeiem

Správcem Sýrie

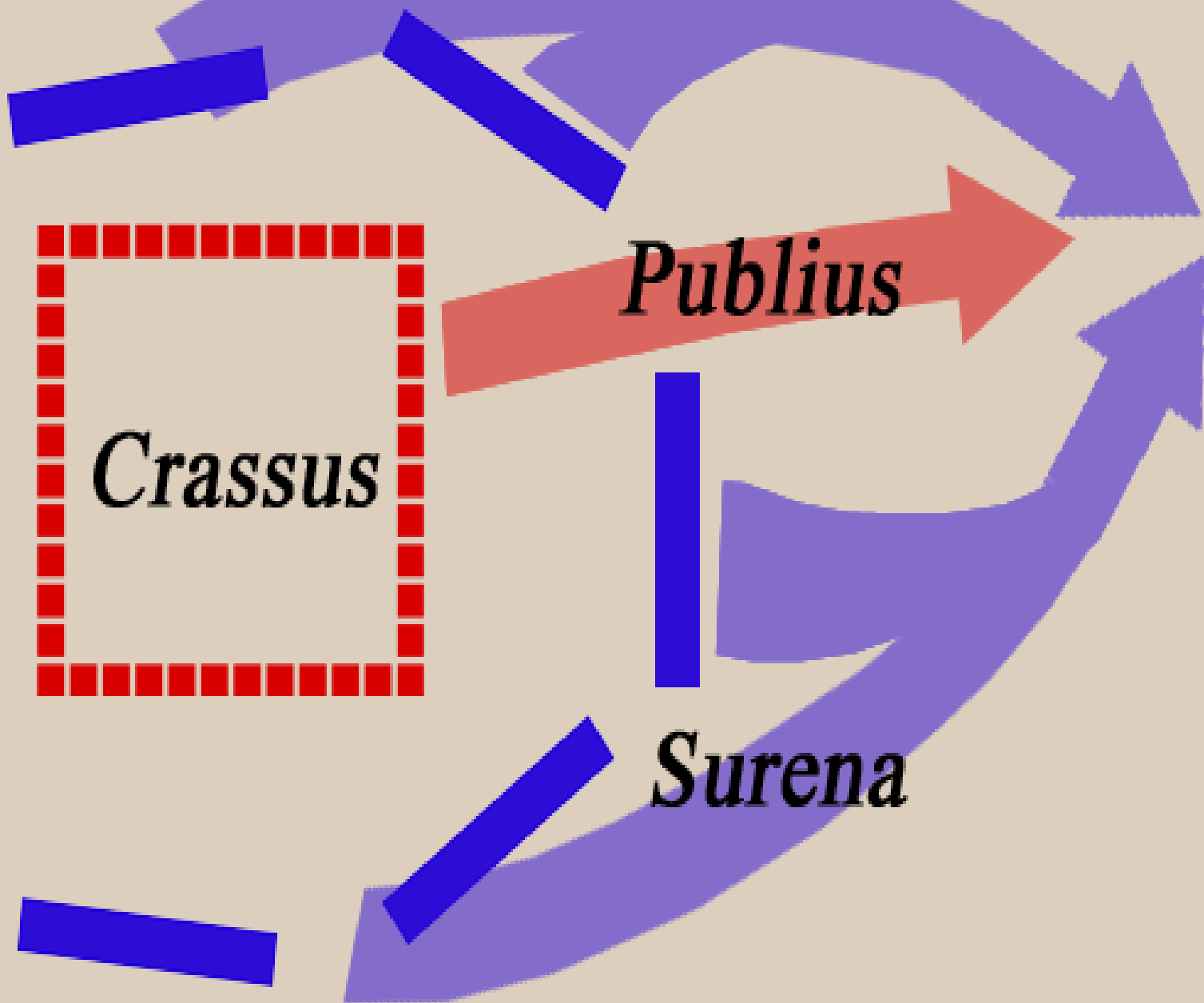
- Po skončení konzulátu se stal správcem Sýrie, kam odcestoval na přelomu let 55/54 př. n. l.
- Přes zimu 54/53 př. n. l. shromáždil sedm legií a odmítl nabídku pomoci arménského krále Artavazdese II.
- Na začátku roku 53 př. n. l. zahájil tažení proti Parthské říši, ale byl poražen a zabit v bitvě u Karrh nebo krátce po ní

Bitva u Karrh (53 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Marcus Licinius Crassus, Gaius Cassius Longinus
- Síly: 40 000 – 50 000 mužů
- Ztráty: 20 000 padlých, 10 000 zajatých

- **Parthská říše**
 - Súrénas
 - Síly: asi 10 000 kavaleristů
 - Ztráty: minimálně 38 padlých
-

Battle of Carrhae: Publius' Charge

Důsledky Crassovy smrti

- Po smrti Marca Licinia Crassa se rozpadl 1. triumvirát a Římskou republiku zachvátila politická nestabilita, která vedla ke vzniku Římského císařství
- I když Pompeius nebyl politickým oponentem Gaia Julia Caesara, nakonec proti němu bojoval v občanské válce
- Parthská říše se stala jedním z nejhorších nepřátel Římanů

Gnaeus Pompeius Magnus (Veliký)

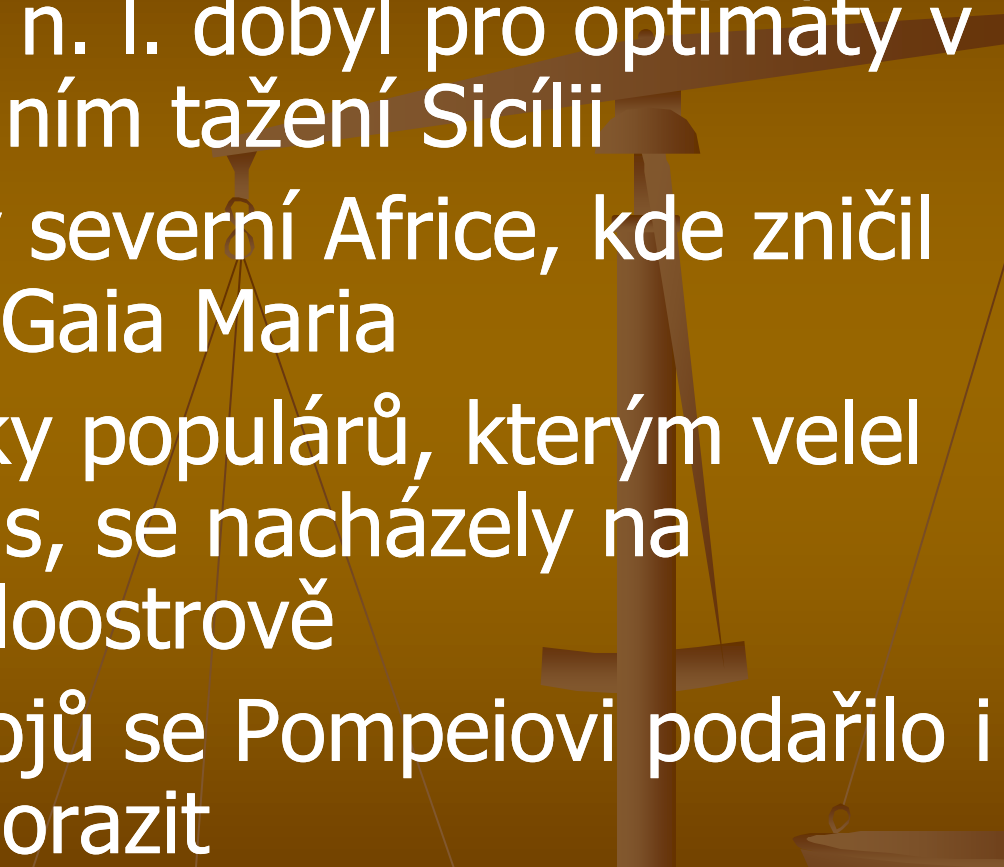
(*29. 9. 106 – +28. 9. 48 př. n. l.)

Spojenectví se Sullou

- Na začátku bojů mezi optimáty a populáry zemřel Pompeiův otec
- V roce 84 př. n. l. se dozvěděl, že Sulla plánoval návrat na Apeninský poloostrov
- Ihned vytvořil z veteránů tři legie a přidal se na Sullovu stranu
- Když válka skončila stal se dokonce Sullovým zetěm a začal budovat svou politickou kariéru

Počátky vojenské kariéry

- Již v roce 82 př. n. l. dobyl pro optimáty v rychlém a brutálním tažení Sicílii
 - Poté se vylodil v severní Africe, kde zničil další přívržence Gaia Maria
 - Poslední jednotky populárů, kterým velel Quintus Sertorius, se nacházely na Pyrenejském poloostrově
 - Po pěti letech bojů se Pompeiovi podařilo i tohoto velitele porazit
-

Návrat do Říma

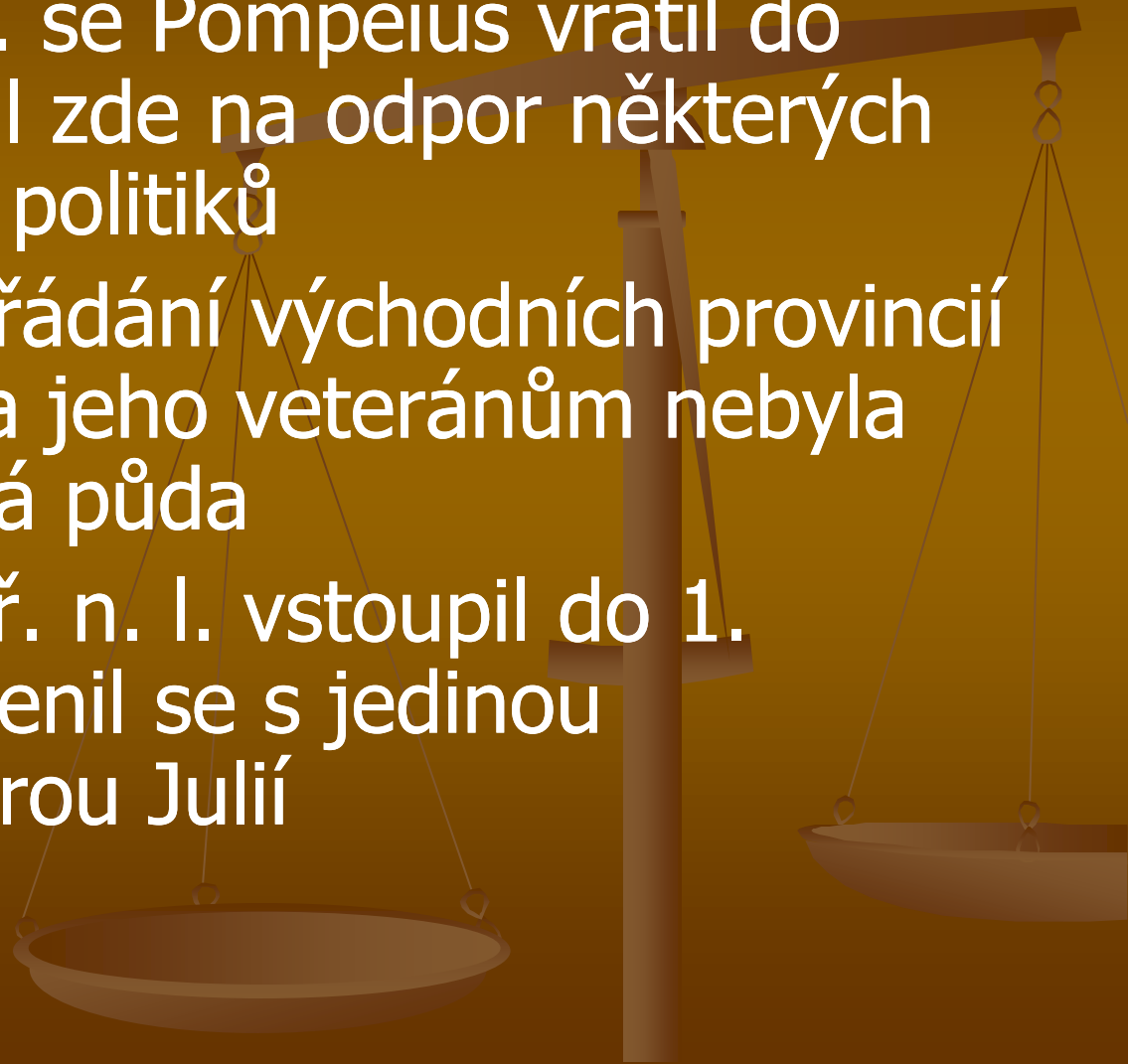
- Roku 71 př. n. l. se Pompeius vrátil na Apeninský poloostrov, aby „porazil“ Spartakovo povstání (73 – 71 př. n. l.) a poprvé se stal konzulem
- Roku 67 př. n. l. se stal velitelem námořních sil a zahájil tažení proti pirátům
- Rozdělil celé Středomoří do třinácti oddělených zón, ve kterých veleli legáti
- Po třech měsících byli piráti zničeni

Východní tažení

- Roku 66 př. n. l. se Pompeius zapojil do třetí Války s Mithridatem (74 – 63 př. n. l.)
- Když roku 64 př. n. l. boje skončily, obsadil se svými vojáky během dvou let Sýrii (součást upadající Seleukovské říše), Fénicii, Koilé Sýrii a Judsko
- Po třech měsících obléhání padl Jeruzalém
- Římská republika získala rozsáhlé území v Asii – vyšší příjem do státní pokladny

Vytvoření triumvirátu

- Roku 61 př. n. l. se Pompeius vrátil do Říma, ale narazil zde na odpor některých konzervativních politiků
- Jeho nové uspořádání východních provincií nebylo uznáno a jeho veteránům nebyla přidělena slíbená půda
- Proto roku 60 př. n. l. vstoupil do 1. triumvirátu a oženil se s jedinou Caesarovou dcerou Julií

Rozpad triumvirátu

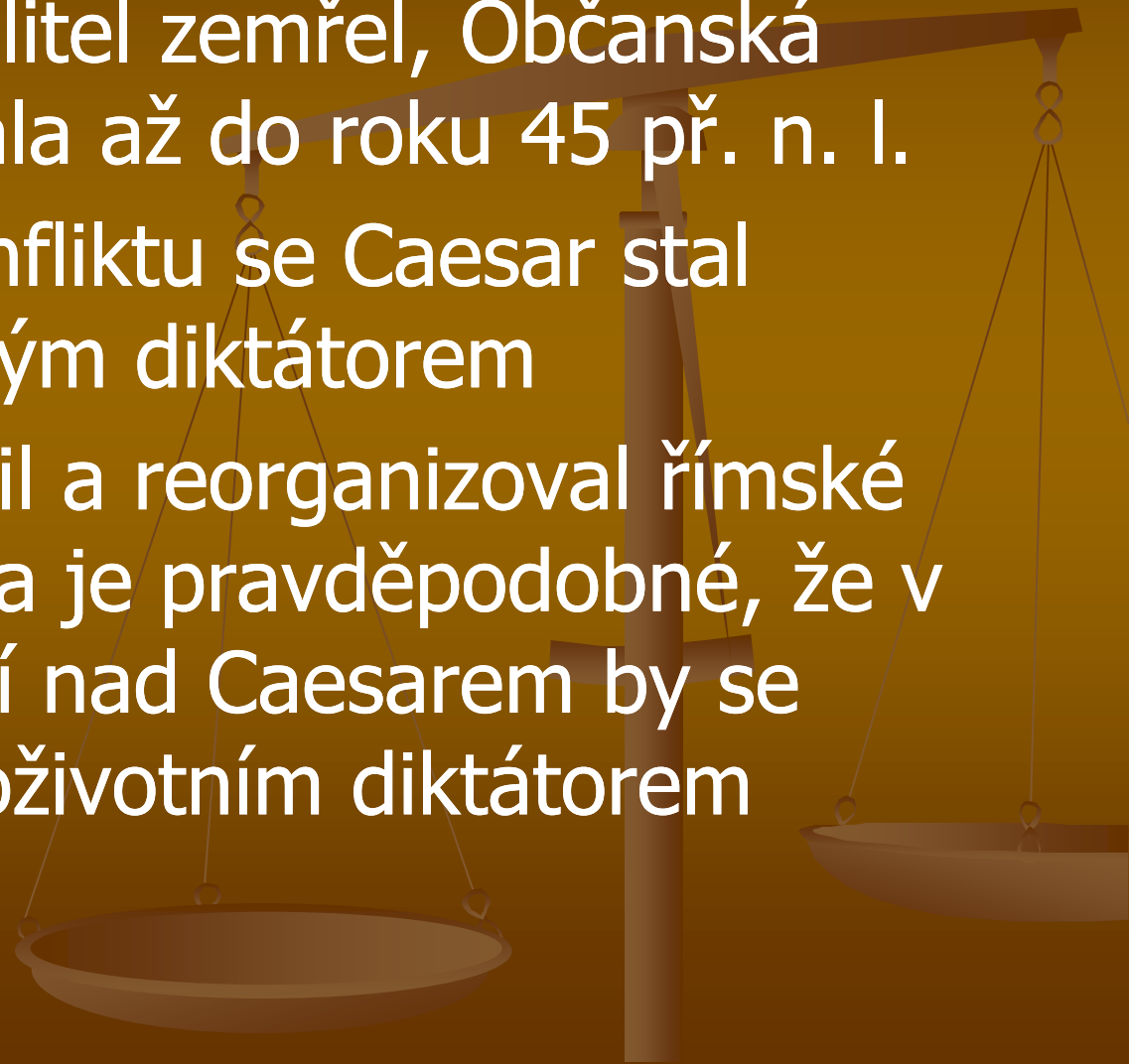
- Roku 54 př. n. l. zemřela Pompeiova manželka při porodu, o rok později padl Crassus v bitvě u Karrh
- Pompeius se poté znovu oženil s Cornelií Metellou, dcerou jednoho z největších Caesarových oponentů
- V roce 51 př. n. l. Pompeius definitivně politicky odstavil Caesara, který měl rozpustit svou armádu a vrátit se do Říma

Prohraná občanská válka

- Na začátku roku 49 př. n. l. překročil Caesar Rubikon a Pompeius utekl z Říma na Balkánský poloostrov
- Zde se oba vojevůdci střetli roku 48 př. n. l. v bitvě u Farsálu, kterou Caesar vyhrál
- Pompeius poté utekl do Egypta, kde byl na příkaz místního vládce Ptolemaia XIII. zavražděn a jeho hlava předána zděšenému Caesarovi

Důsledky Pompeiovy smrti

- I když vrchní velitel zemřel, Občanská válka pokračovala až do roku 45 př. n. l.
- Po ukončení konfliktu se Caesar stal doživotně římským diktátorem
- Pompeius rozšířil a reorganizoval římské provincie v Asii a je pravděpodobné, že v případě vítězství nad Caesarem by se právě on stal doživotním diktátorem

Gaius Julius Caesar

(12./13. 7. 100 – 15. 3. 44 př. n. l.)

Začátek politické kariéry

- Během Sullovy diktatury uprchl z Říma, aby se vyhnul perzekuci
- Roku 78 př. n. l. se vrátil a začal budovat politickou kariéru s pomocí Crassa
- Když se mu podařilo usmířit Crassa a Pompeia, vznikl 1. triumvirát
- Roku 59 př. n. l. se stal konzulem a o rok později prokonzulem pro provincie Ilýrie, Předalpskou a Zaalpskou Galii

Galská válka (58 – 51/50 př. n. l.)

Caesar potřebuje záminku

- Roku 58 př. n. l. měl Caesar ve svých provinciích jen 4 legie, se kterými nesměl bezdůvodně překročit hranice republiky
- Prokonzul ale potřeboval vést dobytvačnou válku, aby získal vojenskou slávu a zaplatil svoje vysoké dluhy
- Jako záminka mu posloužila invaze kmene Helvétiů na území římského spojence Haeduů v roce 58 př. n. l.

První kmen Galů zničen!

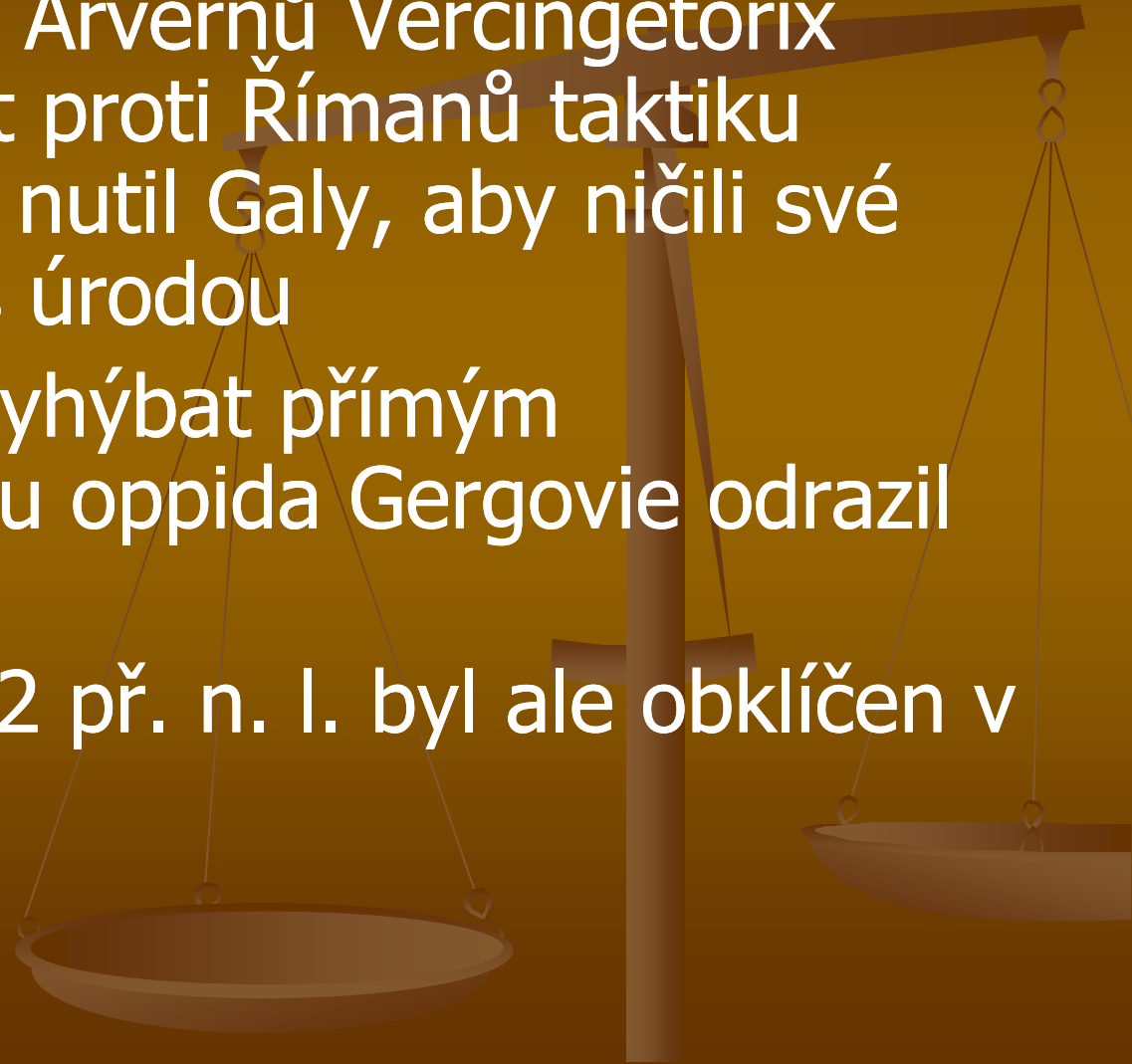
- Caesar přivedl do Galie tři legie z jejich zimoviště v Aquileji a nechal naverbovat dvě nové (XI. a XII.)
- Helvétiové zatím začali překračovat řeku Arar (dnes Saonu)
- Caesar počkal až tři čtvrtiny Galů překročily řeku a zničil jejich zadní voj
- Poté zničil zbytek barbarů na jednom pahorku u oppida Bibracte

Nic Caesara nezastaví!

- Ještě v roce 58 př. n. l. porazil Svéby vedené králem Ariovistem u Vosges
- Příští rok rozdrtil Belgy u Axony, Nervy na řece Sabis (Sambre) a jedna jeho legie zničila Seduny v jejich oppidu Octodurus
- V letech 54 – 53 př. n. l. musel potlačit Ambiorixovo povstání
- V roce 52 př. n. l. vypuklo další povstání Galů vedené Vercingetorixem

Galové se konečně všichni spojili

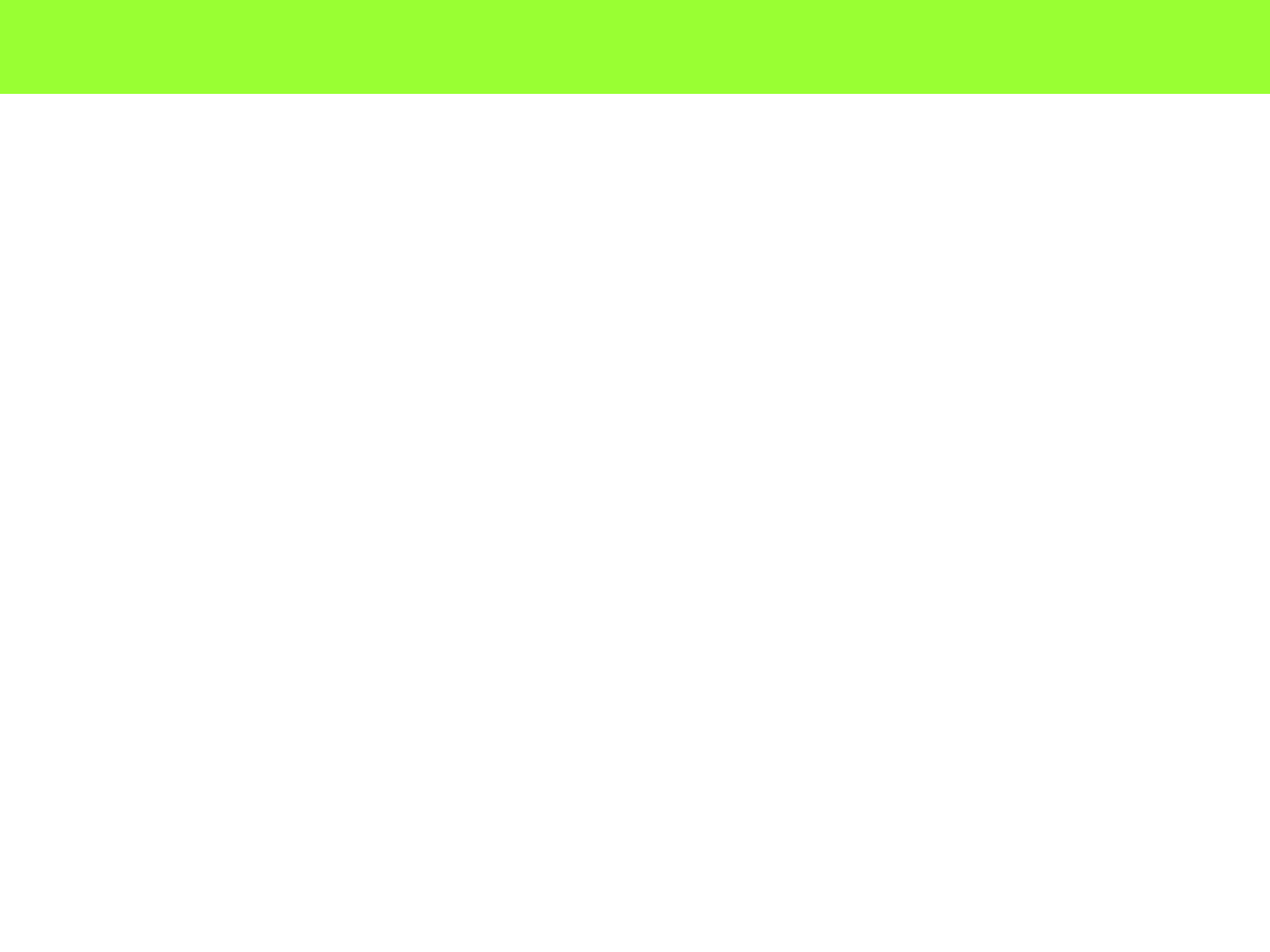
- Náčelník kmene Arvernů Vercingetorix začal uplatňovat proti Římanům taktiku spálené země – nutil Galy, aby ničili své vesnice a pole s úrodou
- Také se snažil vyhýbat přímým konfrontacím – u oppida Gergovie odrazil římský útok
- Na konci roku 52 př. n. l. byl ale obklíčen v oppidu Alesia

Obléhání Alesie (září – říjen 52 př. n. l.)

- **Římská republika**
- Gaius Julius Caesar
- Síly: okolo 60 000 mužů
- Ztráty: asi 12 800 padlých

- **Spojené Galské kmeny**
- Vercingetorix, Commius
- Síly: okolo 330 000 mužů
- Ztráty: asi 45 000 padlých

Caesar dobývá i neznámé země

- V letech 55 př. n. l. a 54 př. n. l. podnikl Caesar se svými legionáři dvě invaze do Británie, odkud se pokaždé stáhnul
- V roce 55 př. n. l. a 53 př. n. l. také dvakrát jako první římský velitel překročil řeku Rýn, aby potrestal germánské kmeny, které vpadly na jeho území

Občanská válka (10. 1. 49 – 17. 3. 45 př. n. l.)

Caesar se vrací

- Na přelomu let 51 a 50 př. n. l. byla potlačena poslední malá povstání v Galii
- Caesar se chtěl vrátit na Apeninský poloostrov, ale jeho političtí nepřátelé se ho chtěli zbavit
- Měl rozpustit svou armádu a vrátit se do Říma jako prostý občan před soud
- Do čela jeho odpůrců se postavil Gnaeus Pompeius Magnus

Za Rubikonem už není cesty zpět

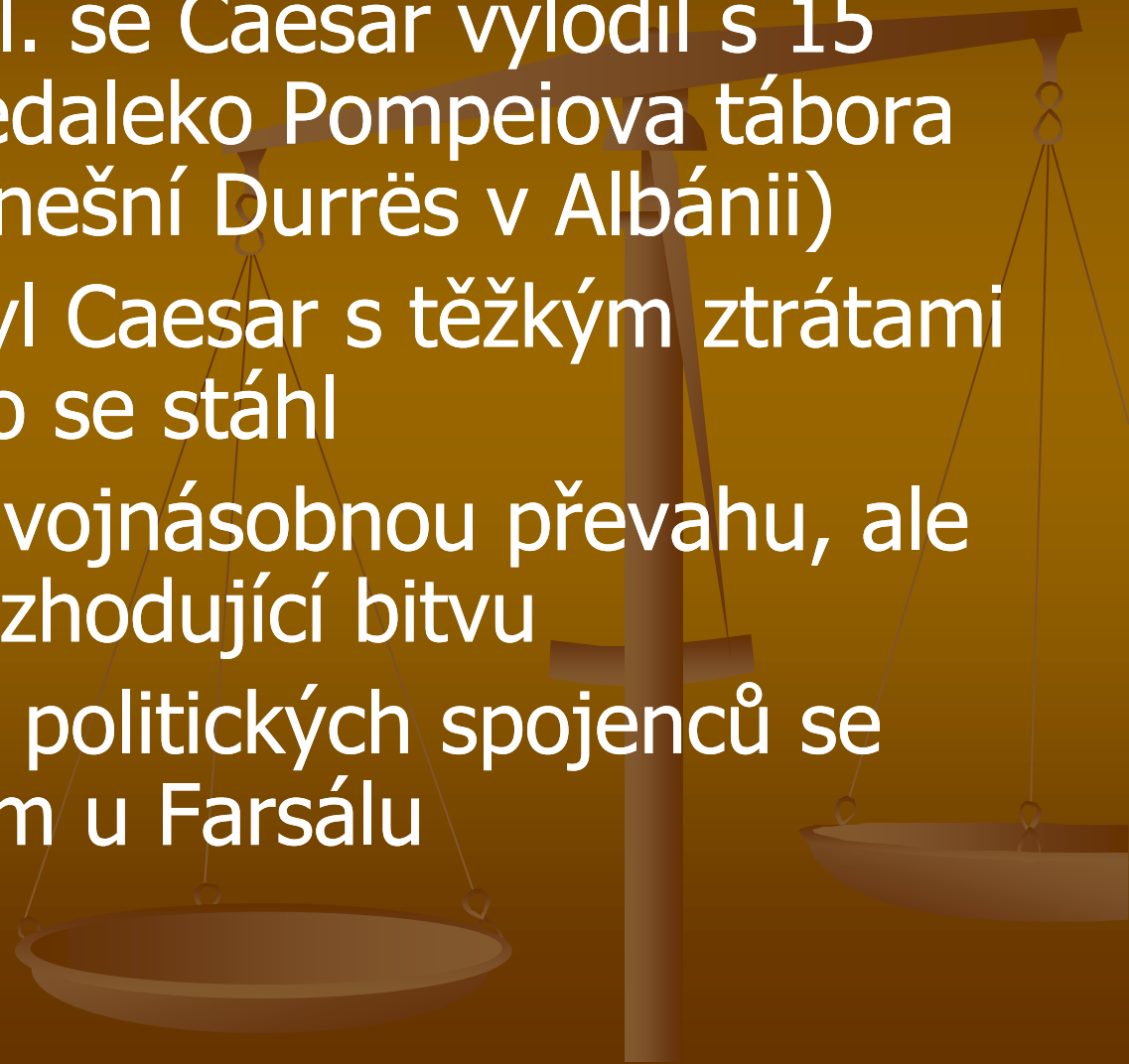
- Dne 10. ledna roku 49 př. n. l. překročil Caesar a jeho XIII. legie říčku Rubikon, za kterou nesměl žádný vojevůdce přejít se svým vojskem – začala Občanská válka
- Pompeius bez boje vyklidil Řím a stáhl se na Balkánský poloostrov
- Caesar se chtěl vyhnout přímému střetu se svým bývalým spojencem, a proto se vydal dobývat Pyrenejský poloostrov

Pompeius čeká na Caesare

- Nejdříve oblehl a dobyl město Massila (dnešní Marseille) a potom u Ilerdy donutil ke kapitulaci 7 Pompeiových legií
- Jeho velitel Gaius Scribonius Curio se v roce 49 př. n. l. vylodil v přístavu Utica v severní Africe, kde porazil vojsko optimátů
- Ještě tentýž rok ale padl i s většinou své armády v bitvě u řeky Bagradas

Válka se rozhodne na Balkáně

- V létě 48 př. n. l. se Caesar vylodil s 15 000 legionáři nedaleko Pompeiova tábora v Dyrrhachiu (dnešní Durrës v Albánii)
- Během útoku byl Caesar s těžkými ztrátami odražen, a proto se stáhl
- Pompeius měl dvojnásobnou převahu, ale nechtěl svést rozhodující bitvu
- Na nátlak svých politických spojenců se střetl s Caesarem u Farsálu

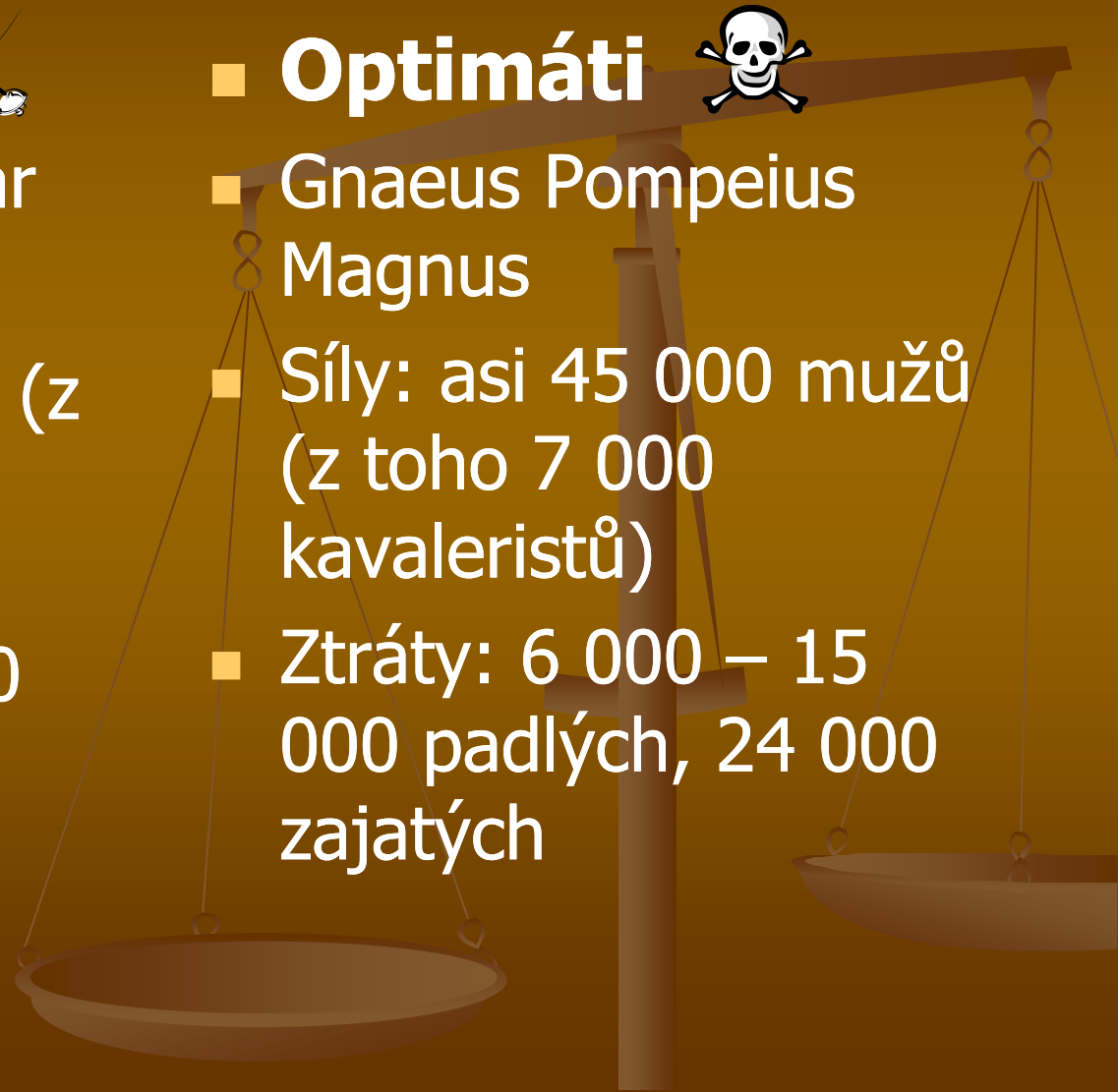

Bitva u Farsálu

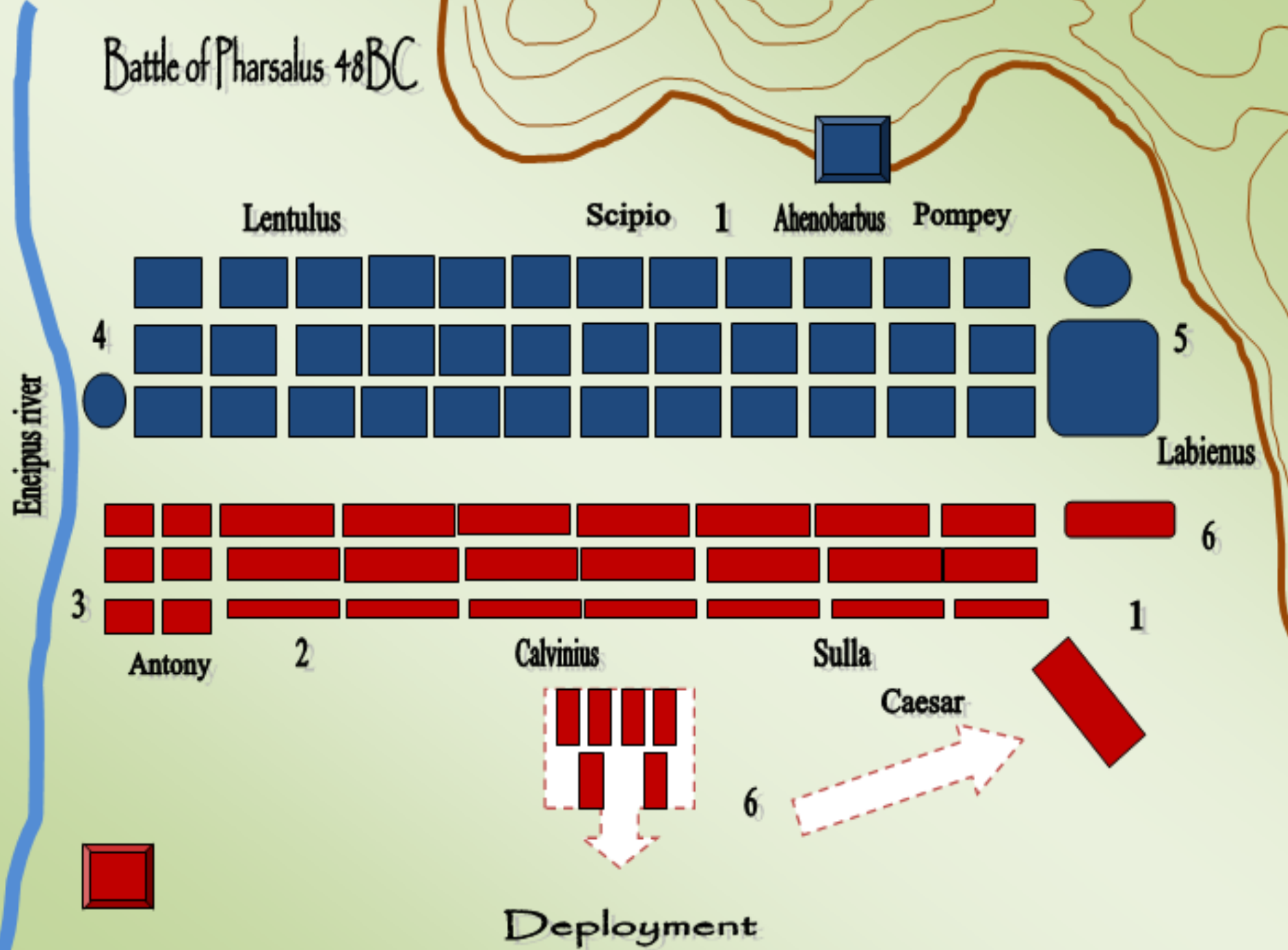
(9. srpna 48 př. n. l.)

- **Populárové**
- Gaius Julius Caesar
- Síly: 22 000 mužů (z toho 1 000 kavaleristů)
- Ztráty: 200 – 1200 padlých

- **Optimáti**
- Gnaeus Pompeius Magnus
- Síly: asi 45 000 mužů (z toho 7 000 kavaleristů)
- Ztráty: 6 000 – 15 000 padlých, 24 000 zajatých

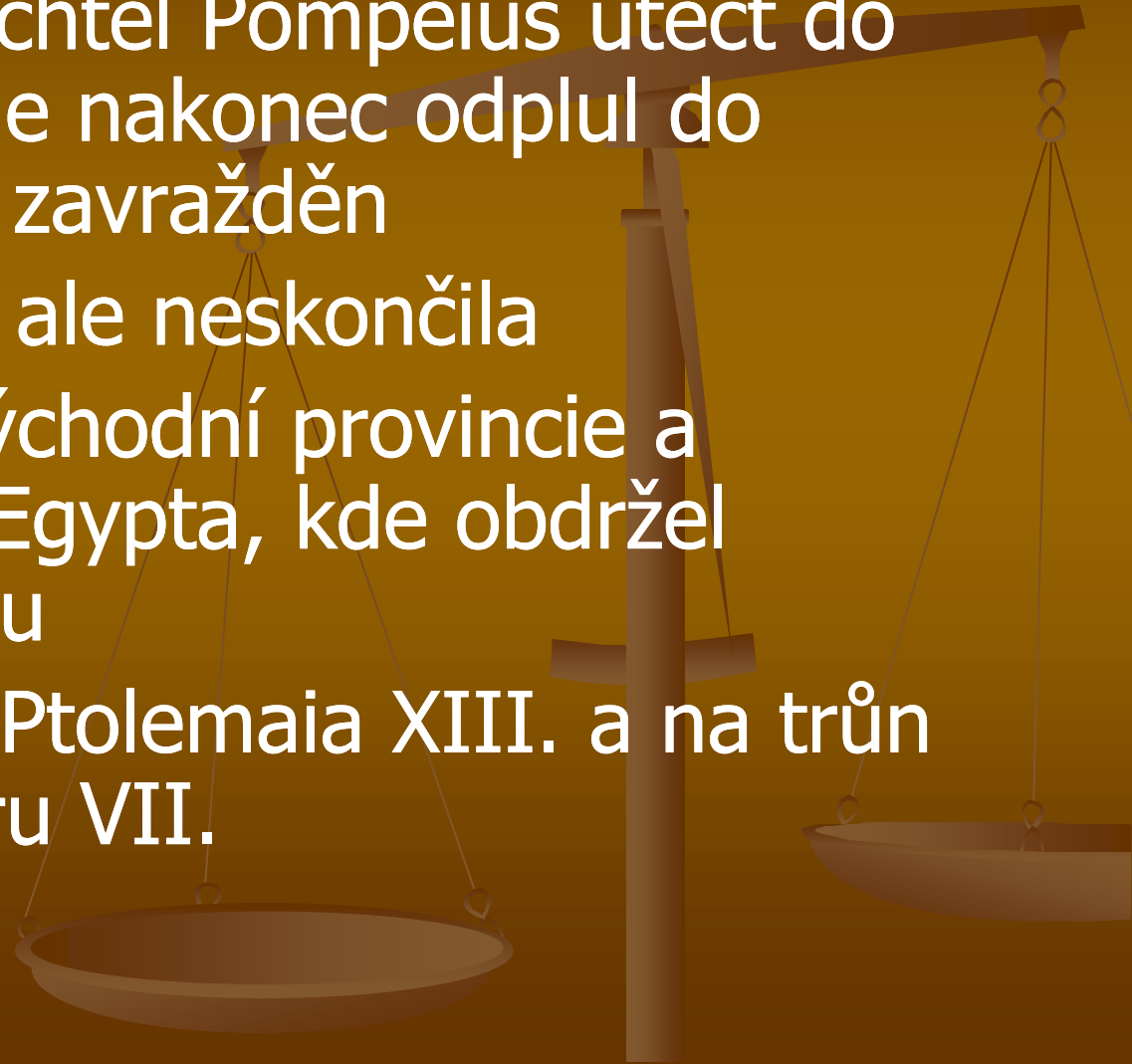
Battle of Pharsalus 48BC

Deployment

Pompeius je odepsaný

- Po své porážce chtěl Pompeius utéct do Parthské říše, ale nakonec odplul do Egypta, kde byl zavražděn
- Občanská válka ale neskončila
- Caesar ovládl východní provincie a přesunul se do Egypta, kde obdržel Pompeiovu hlavu
- Za trest sesadil Ptolemaia XIII. a na trůn dosadil Kleopatru VII.

Caesar má plné ruce práce

- Po vyproštění z obležené Alexandrie porazil Ptolemaiovo vojsko v bitvě u Nilu (někdy též u Kánobu) v roce 47 př. n. l.
- Již v roce 48 př. n. l. povstal Pharnaces II. Pontský proti římskému správci
- Caesar roku 47 př. n. l. porazil povstalce během pětidenního tažení v bitvě u Zely (*Veni, vidi, vici*)

Bitva u Ruspiny (4. ledna 46 př. n. l.)

- **Populárové**
- Gaius Julius Caesar
- Síly: 15 000 – 16 000 mužů
- Ztráty: asi 6 000 padlých

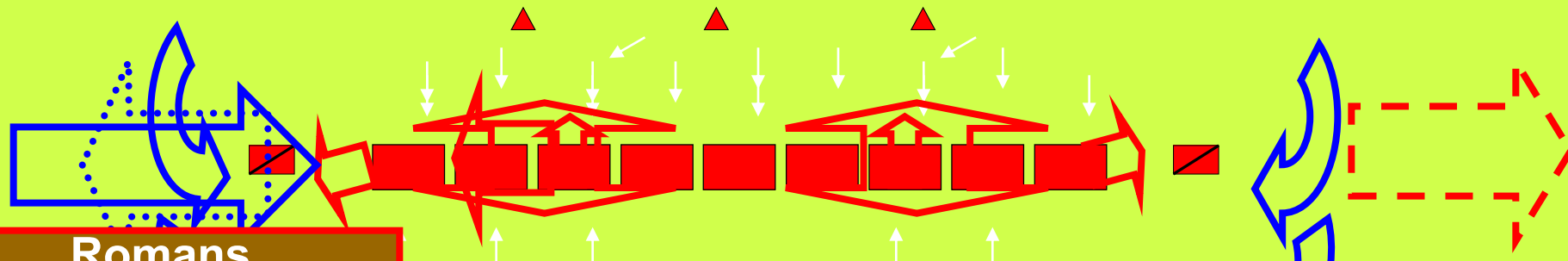
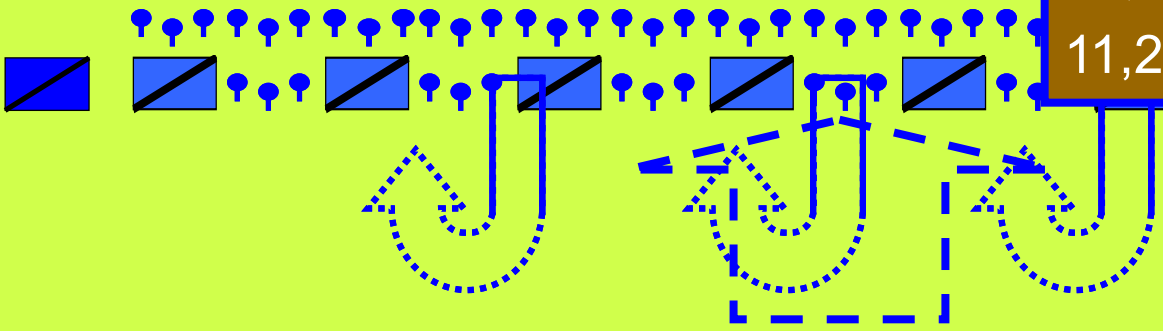
- **Optimáti**
- Titus Labienus
- Síly: okolo 30 000 mužů
- Ztráty: asi 2 000 padlých

Numidians (Pompeians)
(Labenius)

Numidians (Pompeians)
(Titus Labenius)
20,000 light infantry
11,200 cavalry

Romans
(Julius Caesar)
9,000 heavy infantry
150 archers
400 cavalry

Romans
(Caesar)

Caesar vyhrává Občanskou válku

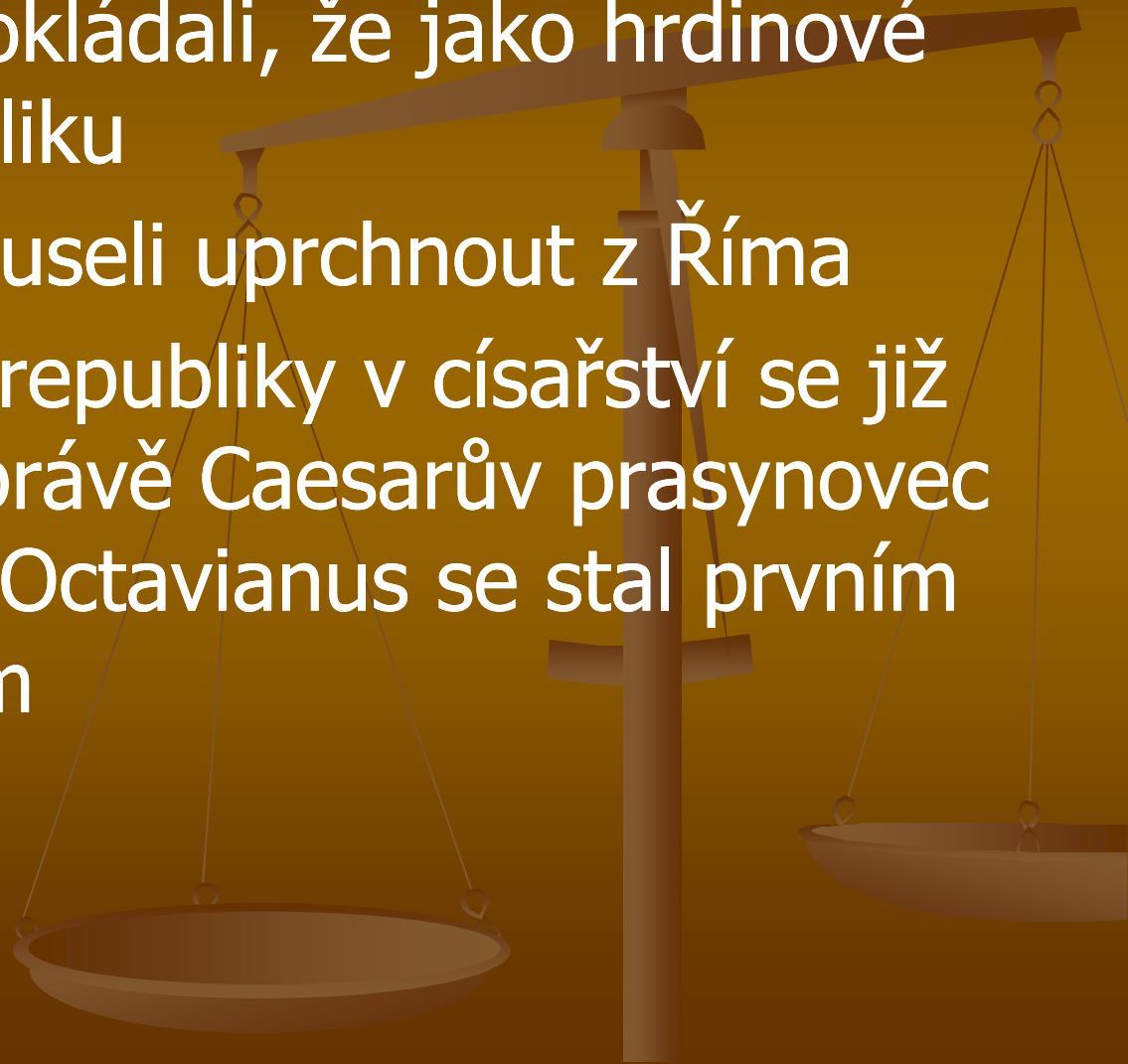
- V severní Africe byli po nerozhodné bitvě u Ruspiny Pompeiovi přívrženci poraženi v bitvě u Thapsu roku 46 př. n. l.
- Poslední jednotky optimátů se stáhly na Pyrenejský poloostrov, kde byly poraženy v bitvě u Mundy 17. 3. 45 př. n. l.
- Caesar se nyní vrátil do Říma a jako doživotní diktátor začal reformovat republiku

Spiknutí a Caesarova smrt

- Někteří senátoři se ale obávali, že se Caesar snažil nastolit tyranii, a rozhodli se ho zavraždit
- Do čela spiknutí se postavil Caesarův adoptivní syn Marcus Junius Brutus a jeho švagr Gaius Cassius Longinus
- 15. března roku 44 př. n. l. zasadili spiklenci Caesarovi v senátu 23 ran svými dýkami a zabili ho

Důsledky Caesarovy smrti

- Spiklenci předpokládali, že jako hrdinové zachránili republiku
- Brzy ale sami museli uprchnout z Říma
- Proces přerodu republiky v císařství se již nedal zvrátit a právě Caesarův prasnovec a adoptivní syn Octavianus se stal prvním římským císařem

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy